

۱۹۰. کدام عبارت درباره «دارالندوه» صحیح است؟
 (۱) مجلس روسای قریش که به وسیله هاشم بن عبد مناف تأسیس شد.
 (۲) مجمع شیوخ قبایل مکه به وسیله عیدمناف برای اداره مکه تأسیس شد.
 (۳) مجلس تصمیم‌گیری شیوخ قبایل مکه که توسط قصی بن کلاب تأسیس شد.
 (۴) مجلس روسای مکه برای جلوگیری از جنگ میان شاخه‌های قریش که به وسیله عبدالدار تأسیس شد.
۱۹۱. گرایش عمده بهمنیان هند به دولت صفویه، در چه اموری جلوه‌گر بود؟
 (۱) تسلیم قندهار به صفویان
 (۲) پناه دادن علما و دانشمندان ایرانی
 (۳) مذهب شیعی و ضرب سکه به نام آنان
 (۴) اعزام هیأت‌هایی برای جلب همکاری به دربار صفوی
۱۹۲. مهم‌ترین دلیل نابسامانی اوضاع بغداد در سده‌های چهارم تا سقوط به دست مغول، چه بود؟
 (۱) اختلاف در مورد توسعه عمرانی بغداد
 (۲) اختلاف‌نظر مذهبی فرقه‌های مختلف
 (۳) بی‌میلی خاندان‌های مهم برای تصدی وزارت
 (۴) مشکلات ناشی از کسری بودجه خلافت
۱۹۳. احمد بن فرات، وزیر معتضد در ابتدای خلافت وی برای اصلاح امور مالی چه اقدامی انجام داد؟
 (۱) توجه به ادامه فتوحات در آسیای مرکزی
 (۲) التزام اهل کتاب به تأمین هزینه‌های جاری خلافت
 (۳) اخذ مالیات‌های معوقه و مالیات‌های سه سال آینده کشاورزان
 (۴) از طریق ارتباط با حاکمان نواحی مختلف پول لازم را فراهم کرد
۱۹۴. علت اصلی موفقیت ممالیک بر رقبای داخلی و صلیبیان، چه بود؟
 (۱) درخواست کمک از سلاطین عثمانی
 (۲) کوشش برای تسلط بر حرمین شریفین
 (۳) بهره‌گیری از اختلافات داخلی رقبا با یکدیگر
 (۴) مبارزه تبلیغاتی پس از پیروزی در عین جالوت
۱۹۵. مدعای اصلی خودداری نفس زکیه از عدم بیعت با عباسیان، چه بود؟
 (۱) میراث نبرد عباس از پیامبر (ص)
 (۲) عدم تأیید عباسیان توسط بزرگان سادات حسینی
 (۳) یاری نکردن زید و یحیی در قیام بر ضد امویان
 (۴) تأکید بر بیعت عباسیان و دیگران در ابواء با خودش
۱۹۶. دائرة المعارف بزرگ طبری که علاوه بر نتیجه تحقیقات دیگر ملل حاصل تجربیات نویسنده بود و ترجمه لاتین آن جزء کتاب‌های درسی طب در اروپا گشت از کیست و چه نام دارد؟
 (۱) رسائل - ابن هیثم
 (۲) سرّ الاسرار - رازی
 (۳) الحاوی - زکریای رازی
 (۴) کامل‌الصناعة - علی بن عباس اهواری
۱۹۷. معاویه بن ابوسفیان در اعلام ولایت عهدی فرزند خود یزید، با چه مشکلاتی روبرو بود؟
 (۱) حضور مدعیانی که فرزند صاحب بودند.
 (۲) علاقمندی یزید به حضور در میداین جنگ با کفار
 (۳) جایگزین کردن وراثت به جای خلافت، اخلاق ناپسند یزید
 (۴) استقلال رأی امیرانی مانند زیاد بن ابیه و مغیره بن شعبه
۱۹۸. مؤسس سلسله سلاجقه دوم، چه کسی بود؟
 (۱) ارتق بای
 (۲) آلب ارسلان
 (۳) محمد بن ملکشاه
 (۴) سلیمان پسر قُتلمش
۱۹۹. جنگ لاس ناواس بین کدام قدرت‌ها صورت پذیرفت؟
 (۱) مسیحیان - موحدون
 (۲) مرابطون - مسیحیان
 (۳) موحدون - مرابطون
 (۴) پرتغالی‌ها - مسلمانان
۲۰۰. آخرین خلیفه عباسی در مصر، چه کسی بود؟
 (۱) مستنصر
 (۲) مستعصم
 (۳) متوکل سوم
 (۴) صدرالدین احمد
۲۰۱. مردم بیت‌المقدس برای تسلیم شهر به مسلمانان در سال ۱۷ هجری و در زمان خلافت عمر، چه شرطی را مطرح کردند؟
 (۱) به مسلمانان جزیه پرداخت نشود.
 (۲) پیمان صلح با حضور خلیفه مسلمانان بسته شود.
 (۳) اجازه حضور اهل کتاب در سپاه مسلمانان داده شود.
 (۴) به بناهای شهر و از جمله مسجدالاقصی کوچک‌ترین آسیبی نرسد.
۲۰۲. دبیه و حوادث مربوط به آن در کدام سوره از قرآن ذکر شده است؟
 (۱) فتح
 (۲) نصر
 (۳) آل عمران
 (۴) انفال

۱۹۰. گزینه ۳)

تحلیل و تشریح گزینه ۳

دارالندوه یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی و سیاسی مکه در دوران جاهلیت بوده است. این مجلس به ابتکار قصی بن کلاب، جد بزرگ پیامبر اسلام، تأسیس شد.

• هدف از تشکیل دارالندوه:

- حل اختلافات قبایل: دارالندوه به عنوان یک مجمع عمومی برای حل اختلافات و منازعات بین قبایل مختلف مکه تشکیل شد.
- تعیین سیاست‌های کلی مکه: در این مجلس، تصمیمات مهمی در مورد مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مکه اتخاذ می‌شد.
- تقویت وحدت و انسجام قریش: دارالندوه نقش مهمی در تقویت وحدت و انسجام قریش و حفظ جایگاه مکه به عنوان مرکز تجارت و زیارت داشت.

• نحوه عملکرد دارالندوه:

- اعضا: اعضای دارالندوه از شیوخ و بزرگان قبایل قریش بودند.
- تصمیم‌گیری: تصمیمات در دارالندوه با رای‌گیری و مشورت بین اعضا اتخاذ می‌شد.
- اجرای احکام: احکام و تصمیمات دارالندوه برای همه قبایل مکه الزام‌آور بود.

مقایسه با گزینه‌های دیگر

• **گزینه ۱ و ۴:** این گزینه‌ها به نقش هاشم بن عبد مناف و عبدالدار در تأسیس دارالندوه اشاره دارند که نادرست است. اگرچه هاشم و عبدالدار از شخصیت‌های مهم قریش بودند، اما بنیانگذار دارالندوه قصی بن کلاب بوده است.

• **گزینه ۲:** این گزینه نیز نادرست است، زیرا اگرچه عبدمناف پدر هاشم و جد پیامبر بود، اما او نقش مستقیمی در تأسیس دارالندوه نداشته است.

دلایل عدم انتخاب گزینه‌های دیگر

- **گزینه ۱ و ۴:** این گزینه‌ها به شخصیت‌های دیگری نسبت به قصی بن کلاب اشاره می‌کنند که نقش اصلی آن‌ها در تأسیس دارالندوه اثبات نشده است.
- **گزینه ۲:** این گزینه نقش عبدمناف را بزرگنمایی می‌کند و از نقش اصلی قصی بن کلاب غافل می‌شود.

نکات کلیدی و جمع‌بندی

- دارالندوه یک نهاد سیاسی و اجتماعی مهم در مکه قبل از اسلام بوده است.
- قصی بن کلاب بنیانگذار دارالندوه بوده و هدف اصلی از تشکیل آن حل اختلافات قبایل و تقویت وحدت قریش بوده است.
- دارالندوه در تعیین سیاست‌های کلی مکه نقش مهمی ایفا می‌کرده است.

نتیجه‌گیری:

با توجه به شواهد تاریخی و نقش مهم قصی بن کلاب در تأسیس و اداره دارالندوه، گزینه ۳ (مجلس تصمیم‌گیری شیوخ قبایل مکه که توسط قصی بن کلاب تأسیس شد) بهترین پاسخ برای این سوال است. سایر گزینه‌ها یا به شخصیت‌های دیگری نسبت داده شده‌اند یا جزئیات تاریخی را به درستی بیان نمی‌کنند. نکته: دارالندوه یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی و سیاسی مکه در دوران جاهلیت بوده است و شناخت آن برای درک بهتر تاریخ اسلام و جامعه مکی قبل از بعثت پیامبر بسیار مهم است.

۱۹۱. گزینه ۳)

گزینه سوم به درستی نشان‌دهنده یکی از مهم‌ترین عوامل گرایش بهمنیان هند به دولت صفویه است. بهمنیان به عنوان یک سلسله شیعه مذهب، با صفویان که نیز شیعه بودند، هم‌کیشی دینی عمیقی داشتند. ضرب سکه به نام صفویان نیز نشان از پذیرش اقتدار و مشروعیت صفویان توسط بهمنیان و تمایل آن‌ها به همکاری با این دولت شیعی داشت. این عمل، علاوه بر ابعاد مذهبی، یک جنبه سیاسی نیز داشت و نشان از اتحاد و همبستگی این دو دولت شیعه در برابر قدرت‌های سنی منطقه بود.

علت انتخاب گزینه ۳ و مقایسه با گزینه‌های دیگر:

- **گزینه ۱ (تسلیم قندهار به صفویان):** تسلیم قندهار اگرچه نشان از نفوذ صفویان بر بهمنیان دارد، اما یک رویداد خاص است و نمی‌تواند به عنوان یک گرایش عمده و همه‌جانبه تلقی شود.
- **گزینه ۲ (پناه دادن علما و دانشمندان ایرانی):** پناه دادن به علما و دانشمندان ایرانی، نشان از روابط فرهنگی و علمی بین دو دولت است، اما این امر به تنهایی نمی‌تواند دلیل اصلی گرایش بهمنیان به صفویه باشد.
- **گزینه ۳ (مذهب شیعی و ضرب سکه به نام آنان):** همان‌طور که توضیح داده شد، این گزینه به طور کامل به ماهیت مذهبی روابط بین دو دولت و همچنین ابعاد سیاسی آن می‌پردازد.
- **گزینه ۴ (اعزام هیأت‌هایی برای جلب همکاری به دربار صفوی):** اعزام هیأت‌ها، نشان از تلاش برای ایجاد روابط دیپلماتیک است، اما این امر لزوماً به معنای گرایش مذهبی و سیاسی گسترده نیست.

دلایل عدم انتخاب سه گزینه دیگر:

- گزینه ۱: تسلیم قندهار یک رویداد خاص است و نمایانگر همه ابعاد روابط بین دو دولت نیست.
 - گزینه ۲: پناه دادن به علما و دانشمندان، نشان از روابط فرهنگی است، اما به تنهایی دلیل اصلی گرایش مذهبی نیست.
 - گزینه ۴: اعزام هیأت‌ها، نشان از تلاش برای ایجاد روابط دیپلماتیک است، اما به تنهایی دلیل اصلی گرایش مذهبی و سیاسی گسترده نیست.
- نکات کلیدی و شرح کامل:**

- **بهمینان هند:** سلسله‌ای شیعه مذهب در هند بودند که با صفویان هم‌کیشی دینی داشتند.
 - **صفویان:** سلسله‌ای شیعه مذهب در ایران بودند که نقش مهمی در گسترش مذهب شیعه در منطقه داشتند.
 - **ضرب سکه به نام صفویان:** نشان از پذیرش اقتدار و مشروعیت صفویان توسط بهمینان و اتحاد این دو دولت شیعه بود.
 - **هم‌کیشی دینی:** عامل مهمی در ایجاد روابط نزدیک بین بهمینان و صفویان بود.
 - **ابعاد سیاسی روابط:** علاوه بر ابعاد مذهبی، روابط بین دو دولت ابعاد سیاسی نیز داشت و نشان از اتحاد آن‌ها در برابر قدرت‌های سنی منطقه بود.
- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:**

گرایش عمده بهمینان هند به دولت صفویه، در درجه اول به دلیل هم‌کیشی دینی و ابعاد سیاسی مشترک بین این دو دولت شیعه بود. ضرب سکه به نام صفویان نیز نشان از اتحاد و همبستگی این دو دولت و پذیرش اقتدار صفویان توسط بهمینان داشت. سایر گزینه‌ها، مانند تسلیم قندهار یا اعزام هیأت‌ها، اگرچه نشان از روابط بین دو دولت دارند، اما نمی‌توانند به عنوان دلیل اصلی و گسترده این گرایش در نظر گرفته شوند.

۱۹۲. گزینه ۲)

گزینه دوم، یعنی "اختلاف‌نظر مذهبی فرقه‌های مختلف"، دقیق‌ترین و جامع‌ترین پاسخ به این سوال است. در سده‌های چهارم تا سقوط بغداد به دست مغول، شهر بغداد شاهد تنوع مذهبی گسترده‌ای بود که منجر به شکل‌گیری فرقه‌های مختلف اسلامی شد. این اختلافات مذهبی به تدریج به اختلافات سیاسی و اجتماعی تبدیل شد و به شدت بر ثبات و امنیت شهر تأثیر گذاشت. درگیری‌های مذهبی، تضعیف حکومت مرکزی، و ایجاد جو ناامنی از جمله پیامدهای این اختلافات بود که در نهایت به نابسامانی اوضاع بغداد و سقوط آن منجر شد.

علت انتخاب گزینه ۲ و مقایسه با گزینه‌های دیگر:

- **گزینه ۱ (اختلاف در مورد توسعه عمرانی بغداد):** اختلافات در مورد توسعه عمرانی، اگرچه ممکن است به برخی مشکلات منجر شده باشد، اما به تنهایی نمی‌تواند دلیل اصلی نابسامانی گسترده بغداد باشد.
- **گزینه ۲ (اختلاف‌نظر مذهبی فرقه‌های مختلف):** این گزینه به طور مستقیم به ریشه‌های اصلی مشکلات بغداد اشاره دارد و نقش کلیدی اختلافات مذهبی را در ایجاد ناامنی و بی‌ثباتی نشان می‌دهد.
- **گزینه ۳ (بی‌میلی خاندان‌های مهم برای تصدی وزارت):** بی‌میلی برخی خاندان‌ها برای تصدی وزارت، ممکن است به بخشی از مشکلات بغداد دامن زده باشد، اما این مسئله به تنهایی نمی‌تواند دلیل اصلی نابسامانی گسترده باشد.
- **گزینه ۴ (مشکلات ناشی از کسری بودجه خلافت):** مشکلات اقتصادی، از جمله کسری بودجه، قطعاً بر اوضاع بغداد تأثیرگذار بوده است، اما این مشکلات اغلب ناشی از عوامل دیگری مانند جنگ‌ها، بی‌ثباتی سیاسی و اختلافات مذهبی بوده‌اند.

دلایل عدم انتخاب سه گزینه دیگر:

- **گزینه ۱:** اختلافات در مورد توسعه عمرانی، اگرچه ممکن است به برخی مشکلات منجر شده باشد، اما دلیل اصلی نبوده است.
 - **گزینه ۳:** بی‌میلی برخی خاندان‌ها برای تصدی وزارت، یک عامل فرعی بوده و دلیل اصلی نیست.
 - **گزینه ۴:** مشکلات اقتصادی، نتیجه عوامل دیگری مانند جنگ‌ها و اختلافات مذهبی بوده است.
- نکات کلیدی و شرح کامل:**

- **تنوع مذهبی در بغداد:** وجود فرقه‌های مختلف اسلامی مانند شیعه، سنی، معتزله و اشعری، به اختلافات مذهبی دامن زد.
- **اختلافات سیاسی و اجتماعی:** اختلافات مذهبی به تدریج به اختلافات سیاسی و اجتماعی تبدیل شد و به تضعیف حکومت مرکزی انجامید.
- **درگیری‌های مذهبی:** درگیری‌های بین فرقه‌های مختلف، جو ناامنی را در شهر حاکم کرد.
- **تضعیف حکومت مرکزی:** اختلافات مذهبی و درگیری‌ها، قدرت حکومت مرکزی را تضعیف کرده و از توانایی آن در حفظ نظم و امنیت کاست.
- **سقوط بغداد به دست مغول:** نهایتاً این شرایط، بغداد را آسیب‌پذیر کرده و به سقوط آن به دست مغول منجر شد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

مهم‌ترین دلیل نابسامانی اوضاع بغداد در سده‌های چهارم تا سقوط به دست مغول، اختلافات مذهبی گسترده بین فرقه‌های مختلف اسلامی بود. این اختلافات به تدریج به اختلافات سیاسی و اجتماعی تبدیل شد و به تضعیف حکومت مرکزی، ایجاد ناامنی و در نهایت سقوط بغداد انجامید. سایر عوامل مانند مشکلات اقتصادی و بی‌میلی برخی خاندان‌ها برای تصدی وزارت، اگرچه بر اوضاع بغداد تأثیرگذار بوده‌اند، اما دلیل اصلی نبوده‌اند.

۱۹۳. گزینه ۴)

گزینه چهارم، یعنی "از طریق ارتباط با حاکمان نواحی مختلف پول لازم را فراهم کرد"، بهترین پاسخ به این سوال است. احمد بن فرات به عنوان وزیر مالی معتقد، با درک اهمیت جمع‌آوری مالیات‌ها و بهبود وضعیت اقتصادی خلافت، روشی سیستماتیک را برای این منظور در پیش گرفت. او با برقراری ارتباط مستقیم با حاکمان نواحی مختلف، بر روند جمع‌آوری مالیات‌ها نظارت دقیق‌تری داشت و تلاش کرد تا از این طریق، منابع مالی مورد نیاز خلافت را تأمین کند.

علت انتخاب گزینه ۴ و مقایسه با گزینه‌های دیگر:

- گزینه ۱ (توجه به ادامه فتوحات در آسیای مرکزی): ادامه فتوحات، اگرچه ممکن است به غنایم جنگی و افزایش درآمد منجر شود، اما یک سیاست بلندمدت و پر هزینه است و نمی‌تواند به عنوان یک اقدام فوری برای اصلاح امور مالی در نظر گرفته شود.
- گزینه ۲ (الزام اهل کتاب به تأمین هزینه‌های جاری خلافت): الزام اهل کتاب به پرداخت مالیات، اگرچه ممکن است بخشی از درآمدهای خلافت را تأمین کند، اما یک سیاست ظالمانه و غیرعادلانه است و به طور گسترده مورد مخالفت قرار می‌گرفت.
- گزینه ۳ (اخذ مالیات‌های معوقه و مالیات‌های سه سال آینده کشاورزان): اخذ مالیات‌های معوقه و پیش‌پرداخت مالیات‌های آینده، اگرچه ممکن است به طور موقت مشکل کمبود بودجه را حل کند، اما به اقتصاد کشاورزان آسیب می‌رساند و می‌تواند به شورش و بی‌ثباتی منجر شود.
- گزینه ۴ (از طریق ارتباط با حاکمان نواحی مختلف پول لازم را فراهم کرد): این گزینه، یک رویکرد جامع و منطقی برای اصلاح امور مالی است که بر نظارت بر جمع‌آوری مالیات‌ها و بهبود سیستم مالیاتی تأکید دارد.

دلایل عدم انتخاب سه گزینه دیگر:

- گزینه ۱: ادامه فتوحات، یک سیاست بلندمدت و پر هزینه است و نمی‌تواند به عنوان یک اقدام فوری برای اصلاح امور مالی در نظر گرفته شود.
 - گزینه ۲: الزام اهل کتاب به پرداخت مالیات، یک سیاست ظالمانه و غیرعادلانه است و به طور گسترده مورد مخالفت قرار می‌گرفت.
 - گزینه ۳: اخذ مالیات‌های معوقه و پیش‌پرداخت مالیات‌های آینده، به اقتصاد کشاورزان آسیب می‌رساند و می‌تواند به شورش و بی‌ثباتی منجر شود.
- نکات کلیدی و شرح کامل:
- احمد بن فرات: وزیر مالی معتضد عباسی و یکی از شخصیت‌های برجسته در زمینه اقتصاد و مالیات در دوره عباسیان بود.
 - اهمیت جمع‌آوری مالیات‌ها: تأمین منابع مالی برای اداره یک حکومت بزرگ و پیچیده مانند خلافت عباسی، از اهمیت بالایی برخوردار بود.
 - ارتباط با حاکمان نواحی مختلف: احمد بن فرات با برقراری ارتباط مستقیم با حاکمان نواحی مختلف، بر روند جمع‌آوری مالیات‌ها نظارت دقیق‌تری داشت و تلاش کرد تا از این طریق، منابع مالی مورد نیاز خلافت را تأمین کند.
 - سیستم مالیاتی: احمد بن فرات تلاش کرد تا سیستم مالیاتی را بهبود بخشد و از این طریق، درآمدهای پایدارتری برای خلافت ایجاد کند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

احمد بن فرات برای اصلاح امور مالی خلافت در ابتدای حکومت معتضد، روشی سیستماتیک را در پیش گرفت. او با برقراری ارتباط مستقیم با حاکمان نواحی مختلف و نظارت بر روند جمع‌آوری مالیات‌ها، تلاش کرد تا منابع مالی مورد نیاز خلافت را تأمین کند. این رویکرد، در مقایسه با سایر گزینه‌ها، یک روش منطقی و مؤثر برای بهبود وضعیت مالی خلافت بود.

۱۹۴. گزینه ۳)

گزینه سوم، یعنی "بهره‌گیری از اختلافات داخلی رقبا با یکدیگر"، دقیق‌ترین و جامع‌ترین پاسخ به این سوال است. ممالیک با هوشمندی و زیرکی از اختلافات موجود بین رقبای داخلی خود و همچنین بین دولت‌های صلیبی استفاده کردند. آن‌ها با حمایت از یک طرف در مقابل طرف دیگر، توانستند قدرت خود را افزایش دهند و بر رقبای خود پیروز شوند. این استراتژی هوشمندانه، به ممالیک اجازه داد تا در صحنه پیچیده‌ی سیاسی آن دوره، به موفقیت‌های چشمگیری دست یابند.

علت انتخاب گزینه ۳ و مقایسه با گزینه‌های دیگر:

- گزینه ۱ (درخواست کمک از سلاطین عثمانی): درخواست کمک از سلاطین عثمانی، در مراحل بعدی تاریخ ممالیک و به ویژه پس از تضعیف قدرت آن‌ها، رخ داده است. در ابتدای امر، ممالیک با اتکا به قدرت خود و بهره‌گیری از اختلافات داخلی، توانستند بر رقبای خود پیروز شوند.
- گزینه ۲ (کوشش برای تسلط بر حرمین شریفین): تلاش برای تسلط بر حرمین شریفین، اگرچه یک هدف مهم برای ممالیک بوده است، اما به تنهایی نمی‌تواند دلیل اصلی موفقیت آن‌ها بر رقبای داخلی و صلیبیان باشد.
- گزینه ۳ (بهره‌گیری از اختلافات داخلی رقبا با یکدیگر): این گزینه به طور مستقیم به استراتژی اصلی ممالیک در دستیابی به موفقیت اشاره دارد و نشان می‌دهد که آن‌ها چگونه با استفاده از هوش و زیرکی، توانستند بر رقبای خود غلبه کنند.
- گزینه ۴ (مبارزه تبلیغاتی پس از پیروزی در عین جالوت): مبارزه تبلیغاتی، اگرچه پس از پیروزی در عین جالوت اهمیت داشت، اما دلیل اصلی موفقیت ممالیک در مراحل اولیه نبوده است.